

Survista statistica da la cultura en Svizra

■ Tge offerta culturala datti en Svizra, quantas personas fan diever da quella e quantas en sezzas activas culturalmain en lur temp liber? Quants daners impunda il maun public per sustegnair la cultura en Svizra e quantas personas lavuran sezzas en l'economia culturala? Las respostas sin talas dumondas, che servan tant a la scena culturala sco er a la politica ed a la populaziun interessada, preschenta l'Uffizi federal da cultura en ina brochura che cumpara mintg'onn en las quatter linguas nazionalas.

Finanziamenti da la cultura

La statistica davart la finanziamenti da la cultura tras il maun public mussa cun tge contribuziuns che la Confederaziun, ils chantuns e las citads e vischnancas finanzieschan la cultura en Svizra. L'onn 2012 han la Confederaziun, ils chantuns e las citads e vischnancas finanzià ensem la cultura cun radund 2732 milliuns francs. Quai correspunda a var 1,7 pertschient da las expensas totalas dal maun public ed a var 0,44 pertschient dal product nazional brut. Tenor il princip da subsidiarità han las citads e vischnancas purtà var 49,9 pertschient da las expensas, ils chantuns var 39,2 pertschient e la Confederaziun var 10,8 pertschient.

Sper la statistica davart las expensas culturalas dal maun public vegnan er eruidas las expensas culturalas da las chasadas privatas. Quellas han muntà il 2012 262 francs per mais en media. Quai correspunda ad ina quota da var 4,8 pertschient da las expensas totalas da consum d'ina chasada privata. Da las retschertgas resulta che var 80 pertschient da las expensas mensilas da las chasadas per la cultura vegnan impundidas per meds da massa (access a l'internet, medias stampadas, abunaments, taxas da recepziun, apparaturas da reproducziun e recepziun etc.). Las expensas culturalas totalas da tut las chasadas privatas en Svizra han importà il 2012 10,8 milliardas francs, damai quasi quatter giadas dapli che la finanziamenti da la cultura tras il maun public.

Activitads culturalas

Tenor l'enquista nazionala la pli nova (dal 2008) ha ina gronda part da la populaziun (93 %) visità almain in'instituiziun culturala per onn. Var dus terz da la populaziun (65 %) han visità perfin quatter fin nov instituiziuns culturalas. Cun excepziun da bibliotecas e kinos è la frequenza da questas visitas dentant plitost bassa (savens 1 fin 3 giadas per onn). La pli gronda part da la populaziun ha visità concerts (67 %), monuments (66 %), museums ed exposiziuns (63 %) sco era kinos (63 %). Bleras personas han er visità bibliotecas e mediatecas (44 %), teaters (42 %) e festivals da tut gener (35 %).

Quasi dus terz da la populaziun (62 %) han pratigà en lur temp liber almain in'activitad culturala, il pli savens fotografar, disegnar, picturar, far sculpturas e far musica. Quasi la mesadad da la populaziun svizra (47 %) ha absolvì ina giada en la vita ina furnaziun musicala betg professunal durant almain in onn ordai fer la scola. La durada da la furnaziun musicala variescha dentant e dependa er ella – sco tar las activitads culturalas en general – fermamain dal nivel da furnaziun, dal gudogn e da la vegliadetgna.

Ils meds da massa vegnan utilisads intensivamain en Svizra: L'onn 2008 han quasi tut las personas legì ina gasetta u guardà televisiun (97 %), nov da diesch personas han tadlà radio (92 %) ed otda diesch han legì in cudesch (81 %) u ina revista (79 %) ubain fatg diever da l'internet (79 %).

Igl è ina particularitad da la Svizra che bleras personas culturalmain activas sco amatur è organisadas en uniuns e societads. Las activitads da questas associa-

Taschenstatistik Kultur in der Schweiz

Statistique de poche de la culture en Suisse

Statistica tascabile della cultura in Svizzera

Survista statistica da la cultura en Svizra

2014

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Eidgenössisches Departement des Innern EDI
Département fédéral de l'intérieur DFI
Dipartimento federale dell'interno DDI
Departament federal da l'intern DDF
Bundesamt für Kultur BAK
Office fédéral de la culture OFC
Ufficio federale della cultura UFC
Uffiz federal da cultura UFC

La survista statistica cumpara dapi il 2014 e vegn actualisada regularmain.

ziuns culturalas d'amatur è en da grond'impurtanza per la participaziun culturala da la populaziun.

Offerta e diever da la cultura

Film e kino

L'onn 2014 è vegnids mussads en ils kinos svizzers 1683 films differents: 262 films svizzers, 446 films americans, 767 films europeics, 81 da l'Asia, 41 da l'America latina e 86 d'auters pajais. Da questes films èn 451 films stads premieras, 14,9 pertschient da questas premieras èn stads films svizzers.

En las 557 salas da kino en Svizra èn vegnidas vendidas 12 940 965 entradas (en media 1,6 entradas per abitanta ed abitant). Cun 562 094 entradas vendidas han ils films svizzers incl. coproducziuns internaziunalas cun participaziun svizra maioritara cuntanschì ina part dal martgà da 4,34 pertschient.

L'onn 2014 è vegnids producids 233 films da kino svizzers, tranter quels 148 films curts e 85 films lungs (54 films documentars e 31 films da ficziun).

En Svizra datti numerus festivals da film. Quels engrondeschan la purschida da films cun films curts, films documentars, films d'animaziun, films da ficziun che derivan d'ina gronda varietad da pajais e cun premieras. Ils 15 festivals da films reunids en la «Conférence des festivals» han mussà l'onn 2013 passa 2300 films lungs e curts ed han registrà passa 500 000 entradas.

Tenor l'Associazion svizra da video ha il martgà da films per guardar a chasa cuntanschì l'onn 2014 entradas totalas da 227,4 milliuns francs. L'augment considerabel da las vendidas digitalas en il decurs dals ultims onns mussa il basegn creschent da consumar films sur channals digital. Tuttina è l'onn 2014 anc adina vegnids realisads 68 pertschient da la svieuta totala da la branscha cun products fisics. En total resulta ils ultims onns tant en las vendidas sco en la svieuta da questa branscha in trend negativ.

Museums

L'onn 2014 devi en Svizra 1142 museums ch'han registrà stgars 21 milliuns entradas. Stgars trais quarts dals museums svizzers sa chattan en la Svizra tudestga e rumantscha, stgars in quart en la Svizra franzosa e var 7 pertschient en la Svizra taliana. Da quels èn stgars 200

museums d'art, ulteriurs var 200 èn museums tematics. Radund 400 èn museums regiunals e locals.

Analisond la repartiziun da las entradas tenor il gener dals museums senza ils curtins botanics u zoologics, resulta ch'ils museums d'art han vendì 28 pertschient da las entradas, ils museums da ciencias natirals 17 pertschient, ils museums tematics 15 pertschient ed ils museums istorics 14 pertschient da las entradas totalas.

Er sche 36 pertschient da tut ils museums svizzers èn museums regiunals e locals, registreschan els mo 7 pertschient da las entradas totalas. Questa pitschna procentuala pon ins delectar per l'ina cun il fatg che quests museums èn per gronda part spezialisads per ina regiun geografica restrenscheda cun in public pli pitschen e per l'autra cun il fatg ch'els han savens uras d'avertura stagiunals.

Archeologia e patrimoni cultural

L'Unesco ha l'incumbenza da proteger il patrimoni mundial cultural e natiral che represchenta «ina valur extraordinaria ed universal». La Cunvegna internaziunala dals 23 da november 1972 davart la protecziun dal patrimoni mundial cultural e natiral è l'instrument il pli effectiv che la communitad internaziunala ha decretà per proteger sia ierta culturala e natirala. Sco in dals emprims stads ha la Svizra ratificà questa cunvegna da l'Unesco l'onn 1975. Fin ussa è vegnids integrads en la glista dal patrimoni mundial cultural ils suandants lieus da la Svizra: il district claustral da Son Gagl, la citad veglia da Berna, la claustra benedictina Son Jon a Müstair (tuts l'onn 1983), ils chastels e las fortezzas da Bellinzona (2000), la cuntrada da viticultura dal Lavaux (2007), la Viafier retica en la cuntrada Alvra/Bernina (2008), la citad e l'industria d'uras da La Chaux-de-Fonds e Le Locle (2009) e las palafittas preistoricas en l'artg alpin (2011). Ultra da quai datti en Svizra trais cuntradas che fan part dal patrimoni mundial natiral.

Cun in segund label, il patrimoni europeic, vegn valorisada la dimensiun europeica da bains culturals, monuments, unitads urbanisticas, cuntradas natirals ubain lieus commemorativs en lur impurtanza sco perditgas da l'istorgia e da l'ierta europeica. Ils suandants lieus da la Svizra èn vegnids distinguids cun il label

dal patrimoni europeic pervi da lur gronda valur culturala ed istorica per l'Europa: la catedrala da Son Peder a Geneva, il chastè da La Sarraz e l'ospizi dal Son Gottard.

Teater, saut ed opera

En la domena da l'art scenic èn activs en Svizra numerus ensembles en teaters professiunals, ensembles libers professiunals tant sco artistas ed artists solistics. Las represchentaiziuns han lieu en chasas da teater subvenziunadas dal maun public (teaters tradiziunals, teaters da pliras spartas, operas), locals privats da teater, scenas pitschnas ubain festivals da saut e da teater.

Ils 29 teaters professiunals ils pli gronds da la Svizra han mussà durant la stagiun 2013/2014 var 7000 represchentaiziuns (entaifer ed ordai fer l'agen teater). Var 1,6 milliuns aspectaturas ed aspectaturs han visità questas represchentaiziuns. L'Opera da Turig è cun ses var 233 000 aspectaturas ed aspectaturs il teater il pli frequentà da la Svizra, lura suondan il Teater da Basilea (189 000), il Schauspielhaus da Turig (163 000), il Teater da Son Gagl (145 000), il Teater da Berna (127 000) sco er il Grand Théâtre da Geneva (105 000) ed il Théâtre Vidy da Losanna (63 000). Ils teaters professiunals disponan per regla d'ina atgna chasa ed en Svizra tudestga d'in ensemble fix che vegnan finanziads per gronda part dal maun public (vischnancas, citads e chantuns).

Per la scena libra e per l'art da tribuna pitschna stattan a disposiziun en diversas citads chasas da teater che permettan represchentaiziuns da gruppas ospitantes ubain da produziuns da truppas libras. Las tribunas libras da saut e da teater han per part agens pitschens ensembles u furman tals per produziuns specificas.

Musica e concerts

La scena da musica e da concerts en Svizra è fitg multifara. L'offerta culturala en questa sparta cumpiglia blers stils e formats musicals divers, da pitschens clubs senza finamira da rendita fin tar grondas agenturas da concerts, shows e festivals, da numerus orchesters activs a temp parzial u en il rom da projects fin tar gronds orchesters da professiun che sunan en las renomnadas salas da concert svizzas per musica classica.

En il champ da la musica classica èn activs en Svizra dudesch orchesters da professiun a temp cumplain: ils orchesters sinfonics da Basilea, da Berna, da Bienna e Soloturn, da Lucerna e da Son Gagl, l'Orchestre de la Suisse Romande, l'Orchestre de Chambre de Lausanne, il Musikkollegium Winterthur, la Philharmonia Zürich, il Tonhalle Orchester e l'orchester da chombra da Turig sco era l'Orchestra della Svizzera Italiana.

Ils var 160 commembers da l'Associazion svizra da clubs e festivals musicals senza finamira da rendita, tranter quels var 60 pertschient clubs e var 40 pertschient festivals, han organisà l'onn 2013 var 11 100 concerts. Ils 31 commembers da l'Associazion da branscha da las agenturas svizzas da concerts, shows e festivals, tranter quels per exempel il Paléo Festival, abc Production, Openair Frauenfeld, Live Music Production ubain Zermatt Unplugged, han organisà l'onn 2014 var 1600 occurrenzas musicalas ch'han cuntanschì in public da stgars 5 milliuns personas.

Tenor l'Associazion da branscha dals producents svizzers da portatuns èn vegnids vendids en Svizra l'onn 2014 var 3,8 milliuns portatuns fisics, tranter quels 96 pertschient DCs. Questas vendidas han generà ina svieuta da 47,5 milliuns francs. Ultra da quai han downloads da musica generà ina svieuta da 25,6 milliuns francs ed il streaming da musica ina svieuta da 11,8 milliuns francs. La svieuta totala dals producents da portatuns ha damai muntà radund 84,8 milliuns francs (8 % damain che l'onn 2012).

Bibliotecas, cudeschs e medias stampadas

En Svizra han var 775 bibliotecas mess a disposiziun l'onn 2013 in'offerta totala da 87 milliuns medias, tranter quellas var 54,7 milliuns documents stampads, var 11 milliuns documents illustrads e var 5,3 milliuns documents digital. Las bibliotecas han dumbrà totalmain var 1,4 milliuns utilisadras ed utilisaders activs ch'han fatg totalmain passa 44 milliuns emprests.

L'onn 2013 è vegnids publicgads e purschids en las librerias passa 11 000 cudeschs svizzers. Dapi la mesadad dals onns 1960 è la producziun da cudeschs sa dublada ed entaifer ils ultims 100 onns è il dumber da cudeschs publicgads sa multiplitgà per sis. Dals cudeschs publicgads en Svizra l'onn 2013 èn cun 5544 titels quasi la mesadad en tudestg. La procentuala dals cudeschs en franzos munta a var 20 pertschient, quella dals cudeschs en talian importa stgars 3 pertschient. La quota dals cudeschs en autras linguas (incl. cudeschs rumantschs) è da sur 25 pertschient, tranter quels èn quasi dus terz cudeschs en englais.

Tenor l'ultima dumbraziun da manaschis da l'Uffizi federal da statistica hai dà l'onn 2008 en Svizra 579 librerias cun var 2600 collavuraturas e collavuratur (equivalent en piazzas da temp cumplain). Lecturas e lecturs en Svizra tudestga han cumprà l'onn 2013 passa 20 milliuns cudeschs, var 17 milliuns da quels sur librerias svizzas. En Svizra franzosa è vegnids vendids l'onn 2009 var 10 milliuns cudeschs, 80 pertschient eran cudeschs importads. Il pli savens vegnan cumprads romans, lura suondan cudeschs d'affants e da giuvenils. Probablmain vegn cumprà mintga quart cudesch stampà via internet.

Il dumber da titels da gasettas che pon vegnir abunads u cumprads en ediziuns singulas en Svizra e che cumparan almain ina giada l'emna, diminuescha dapli intgins onns cuntinuadamain.

Economia culturala

Tenor la definiziun svizra tutgan quellas interpresas e quellas personas independentas tar l'economia culturala che creschan, produceschan, intermediateschan e vendan martganzia u servetschs culturals e creativs e che funcziunan en emprima lingia tenor in princip da rendita economica. L'onn 2011 eran activas en l'economia culturala svizra passa 260 000 personas en stgars 70 000 interpresas. Quai correspunda a bundant 10 pertschient da tut las interpresas ed a 5 pertschient da las personas che lavuran en Svizra. L'economia culturala ha generà l'onn 2011 ina valur agiuntada brutta da var 20 milliardas francs ed ina svieuta totala da stgars 70 milliardas francs. Sia quota da la valur agiuntada brutta totala da la Svizra munta a 3,5 pertschient. Ils pli gronds martgads da l'economia culturala svizra tenor piazzas da lavur ed interpresas èn il martgà d'architectura, il martgà da design, il martgà da musica ed il martgà da software e gieus da computer.

L'offerta culturala ha era ina valur economica betg negligibla per il turissem en Svizra: Tant la stad sco l'enviern tutgan la visita d'atracciuns istoricas e culturalas sco er la visita da museums ed exposiziuns tar las activitads betg sportivas las pli popularas dals turists esters. Durant la stad frequentan var 45 pertschient dals turists esters en Svizra atracciuns istoricas e culturalas; var 27 pertschient visitan museums ed exposiziuns e van a teater u a kino.

La preschentaiziun:

Uffizi federal da cultura. Survista statistica da la cultura en Svizra. Berna 2014ss.

Dapli infurmaziuns:

chatta.ch/?hiid=3472
www.chatta.ch